

Crna Gora
Komisija za hartije od vrijednosti

PLAN INTEGRITETA ZA 2016. GODINU

Podgorica, mart, 2016. godine

UVOD:

NAZIV ORGANA VLASTI: **KOMISIJA ZA HARTIJE OD VRIJEDNOSTI CRNE GORE**

ADRESA: **KRALJA NIKOLE 27A/III**

TELEFON: **020 442 800**

E-MAIL: **info@scmn.me**

IME I ZVANJE ODGOVORNOG LICA ZA IZRADU I SPROVOĐENJE PLANA INTEGRITETA (MENADŽERA INTEGRITETA): **mr Sead Osmanović, Savjetnik u Komisiji**

DATUM I BROJ RJEŠENJA O ODREĐIVANJU MENADŽERA INTEGRITETA: **01/1-430/1-16 od 16.03.2016. godine**

DATUM I BROJ RJEŠENJA O ODREĐIVANJU ČLANOVA RADNE GRUPE ZA IZRADU PLANA INTEGRITETA : **01/1-430/2-16 od 16.03.2016. godine**

ČLANOVI RADNE GRUPE: **dr Zoran Đikanović, predsjednik Komisije**
Nikola Pejović, v.d. sekretar-a Komisije
mr Sead Osmanović, savjetnik u Komisiji

DATUM POČETKA IZRADE: **17.03.2016**

DATUM ZAVRŠETKA IZRADE: **30.03.2016**

DATUM USVAJANJA PLANA INTEGRITETA: **31.03.2016**

SADRŽAJ:

1. RJEŠENJE O ODREĐIVANJU ODGOVORNOG LICA ZA IZRADU I SPROVOĐENJE PLANA INTEGRITETA (MENADŽERA INTEGRITETA)
2. RJEŠENJE O ODREĐIVANJU ČLANOVA RADNE GRUPE ZA PRIPREMU I IZRADU PLANA INTEGRITETA
3. PROGRAM IZRADE I SPROVOĐENJA PLANA INTEGRITETA
4. METODOLOGIJA PROCJENE INTENZITETA RIZIKA
5. OBRAZAC PLANA INTEGRITETA
6. ODLUKA O USVAJANJU I STUPANJU NA SNAGU PLANA INTEGRITETA

1. RJEŠENJE O ODREĐIVANJU ODGOVORNOG LICA ZA IZRADU I SPROVOĐENJE PLANA INTEGRITETA

Crna Gora

Komisija za hartije od vrijednosti

Broj: 01/1-430/1-16

Podgorica, 16.03. 2016. godine

Na osnovu člana 74 stav 1 Zakona o sprječavanju korupcije ("Sl. list Crne Gore", br. 53/14), Komisija za hartije od vrijednosti na 196 sjednici od 17.03.2016. godine, donosi

RJEŠENJE

o određivanju odgovornog lica za izradu i sprovođenje plana integriteta

- 1) **mr Sead Osmanović**, sa završenim ekonomskim fakultetom, visokim obrazovanjem, raspoređen, na radnom mjestu u zvanju Savjetnik, u Sektoru za tržište za hartija od vrijednosti određuje se za lice odgovorno za izradu i sprovođenje plana integriteta (menadžera integriteta).
- 2) Menadžer integriteta obavljaće naročito poslove koji se odnose na:
 - rukovođenje radnom grupom za izradu plana integriteta;
 - koordinaciju i učešće u pripremi programa izrade plana integriteta;
 - koordinaciju i učešće u sakupljanju i analizi potrebne dokumentacije koja se odnosi na funkcionisanje organa vlasti, a koja predstavlja osnov za procjenu rizika i izradu plana integriteta;
 - nadziranje sprovođenja mjera za poboljšanje integriteta;
 - u saradnji sa svim orgaizacionim jedinicama sačinjavanje izvještaja o sprovođenju plana integriteta.

3) Prava i obaveze Osmanović Seada iz tačke 1 dispozitiva ovog rješenja počinju teći od dana donošenje ovog Rješenja.

Obrazloženje

Zakonom o sprječavanju korupcije ("Sl. list Crne Gore", br. 53/14) uvedena je obaveza donošenja planova integriteta za sve organe vlasti, u skladu sa Pravilima za izradu i sprovođenje plana integriteta. S tim u vezi, a shodno članu 74 stav 1 istog Zakona propisano je da starješina, odnosno odgovorno lice u organu vlasti rješenjem određuje menadžera integriteta koji je odgovoran za izradu i sprovođenje plana integriteta.

Na osnovu izloženog riješeno je kao u dispozitivu ovog rješenja.

PRAVNA POUKA: Protiv ovog Rješenja može se izjaviti žalba nadležnoj Komisiji za žalbe u roku od 8 dana od dana prijema istog.

DOSTAVLJENO:

- Imenovanom
- arhiva
- a/a

2. RJEŠENJE O FORMIRANJU RADNE GRUPE ZA PRIPREMU I IZRADU PLANA INTEGRITETA

Crna Gora
Komisija za hartije od vrijednosti
Broj: 01/1-430/2-16
Podgorica, 16.03.2016. godine

Na osnovu tačke 7.1 Pravila za izradu i sprovođenje plana integriteta ("Sl.list CG", br. 53/14), Komisija za hartije od vrijednosti na 196. sjednici od 17.03.2015. godine, donosi

RJEŠENJE

o formiranju radne grupe za pripremu i izradu plana integriteta

1) Obrazuje se radna grupa za pripremu i izradu plana integriteta, u sljedećem sastavu:

- dr Zoran Đikanović,
- Nikola Pejović,
- mr Sead Osmanović,

Obrazloženje

Zadatak radne grupe je da pripremi program izrade plana integriteta, prikupi i analizira potrebnu dokumentaciju koja se odnosi na funkcionisanje organa vlasti, a koja predstavlja osnov za procjenu rizika i izradu plana integriteta, upozna zaposlene sa potrebom donošenja plana integriteta i dostavi izraden prijedlog plana integriteta Komisiji na usvajanje.

Na osnovu izloženog riješeno je kao u dispozitivu ovog rješenja.

PRAVNA POUKA: Protiv ovog Rješenja može se izjaviti žalba nadležnoj Komisiji za žalbe u roku od 8 dana od dana prijema istog.

PREDSJEDNIK KOMISIJE
dr Zoran Đikanović

DOSTAVLJENO:

- Imenovanom/oj
- arhiva
- a/a

3. PROGRAM IZRADE PLANA INTEGRITETA

ORGAN VLASTI: KOMISIJA ZA HARTIJE OD VRIJEDNOSTI

ODGOVORNO LICE: dr Zoran Đikanović, predsjednik Komisije

ČLANOVI RADNE GRUPE: dr Zoran Đikanović , Nikola Pejović, mr Sead Osmanović

DATUM DONOŠENJA RJEŠENJA: 17.03.2016 godine

DATUM POČETKA IZRADE: 17.03.2016. GODINE

I. FAZA

OSNIVANJE RADNE GRUPE I PRIKUPLJANJE INFORMACIJA

DATUM:

1. PRIPREMNA FAZA

Komisija za hartije od vrijednosti je donila odluku formiranju radne grupe dana 17.03.2016. godine.

2. Radna grupa je sakupljala potrebnu dokumentaciju, informacije od zaposlenih i pripremila program izrade plana integriteta (Radna grupa)

3. Predsjednik i članovi Komisije su upoznali zaposlene sa potrebom donošenja plana integriteta.

II. PROCJENA POSTOJEĆEG STANJA I UTVRĐIVANJE INICIJALNIH FAKTORA RIZIKA

Komisija za hartije od vrijednosti je zakonom ustanovljeno nezavisno regulatorno tijelo osnovano radi uređivanja i nadzora izdavanja hartija od vrijednosti i njihove trgovine u skladu sa međunarodnim pravilima i principima Međunarodne organizacije komisija za hartije od vrijednosti (IOSCO), pravnim okvirom Evropske Unije u ovoj oblasti (EU Acquis) i pravilima Evropskog nadležnog organa za hartije od vrijednosti i tržišta (ESMA).

Komisija za hartije od vrijednosti (u daljem tekstu: Komisija) se zalaže za ostvarivanje vizije moderne regulacije tržišta kapitala sa precizno definisanim ciljevima:

1. podsticanje poštenog, efikasnog i transparentnog tržišta kapitala u cilju zaštite investitora u hartije od vrijednosti i smanjenja sistemskog rizika;
2. regulisanje emisija hartija od vrijednosti i poslovanja sa tim hartijama;
3. vršenje nadzorne funkcije nad tržištem kapitala;
4. edukacija učesnika na tržištu kapitala;
5. informisanje javnosti o trendovima i razvoju tržišta kapitala;
6. razvoj internih strateških kapaciteta i organizacione efikasnosti .

Komisija vrši kontinuiran nadzor nad poslovanjem lica i društava koja profesionalno trguju hartijama od vrijednosti, sa ciljem da promoviše i podstiče visoke standarde zaštite investitora i integriteta tržišta.

Komisija je punopravni član IOSCO-a, a takođe i potpisnik multilateralnog Memoranduma o saradnji i međusobnom razumijevanju kojim se priznaje kapacitet Komisije za ravnopravnu saradnju i razmjenu informacija između članica IOSCO.

Pored toga, Komisija je potpisnik Memoranduma o razumijevanju i razmjeni informacija sa regulatorima iz regiona i potpisnik je Memoranduma o saradnji i razmjeni podataka u oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

Regulatorni okvir i praksa tržišta kapitala u Crnoj Gori visoko su ocijenjeni od strane IOSCO-a, sa aspekta primjene najbolje međunarodne prakse i međunarodnih standarda. Uz tu ocjenu, regulatorni sistem je bio predmet analize i istraživanja od strane IOSCO-a. Međunarodni tim IOSCO je istraživao i potvrdio da je na tržištu kapitala implementiran regulatorni sistem koji ispunjava kriterijume A liste, u grupi od 50 zemalja, čiji regulatorni sistem u potpunosti ispunjava zahtjeve o razmjeni informacija, čime je dobijena pozitivna ocjena sposobnosti kreiranja potrebnih podataka, upotrebe, čuvanja i razmjene u svrsi profesionalnog obavljanja posla.

Komisija za hartije od vrijednosti Crne Gore je, od strane Evropskog nadležnog organa za hartije od vrijednosti i tržišta, prihvaćena za potpisnicu Memoranduma o saradnji u oblasti alternativnih investicionih fondova.

Cilj potpisivanja Memoranduma je unaprjeđenje saradnje, razmjene informacija i iskustava vezanih za nadzor alternativnih investicionih fondova, uz sprovođenje pravila o povjerljivosti i razmjeni informacija koja se primjenjuju na nadlažne organe EU, ESMA-u i Evropski savjet za sistemski rizik (ESRB).

Dosadašnje funkcionisanje institucija tržišta hartija od vrijednosti pokazalo je da su propisi i institucije uspostavljeni u skladu sa potrebama tržišta, da su sistemi i komponente prilično uhodani i da predstavljaju dobru osnovu za dalji razvoj tržišta.

U obavljanju poslova utvrđenih zakonom, Komisija je samostalna i nezavisna i odgovorna za svoj rad Skupštini Crne Gore. Komisija se sastoji od pet članova: predsjednika, zamjenika predsjednika i tri člana Komisije. Članove Komisije imenuje Skupština na prijedlog Vlade Crne Gore. Ukupan broj zaposlenih u Komisiji je 26, (uključujući i članove Komisije), raspoređenih u šest organizacionih jedinica, kojim rukovode članovi Komisije i sekretar. Sektor tržišta hartija od vrijednosti obavlja poslove i zadatke koji se prije svega odnose na licenciranje učesnika na tržištu kapitala, kao i njihovu posrednu i neposrednu kontrolu i kontrolu u dijelu sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma. Sektor investicionih i penzionih fondova obavlja poslove licenciranja investicionih i dobrovoljnih penzionih fondova, kao i njihovu posrednu i neposrednu kontrolu. Sektor korporativnih aktivnosti vrši obradu i pripremu prijedloga za evidentiranje emisija hartija od vrijednosti, vodi registar odobrenih emisija i vrši kontrolu postupka emisije hartija od vrijednosti. Sektor za razvoj i saradnju obavlja poslove koje se odnose unaprjeđenje regulatornog i institucionalnog okvira za funkcionisanje tržišta kapitala i istraživanje, analize i projekcije razvoja tržišta. Kabinet predsjednika vrši stručne analitičke i administrativne poslove za potrebe predsjednika. Sekretarijat Komisije obavlja administrativno-tehničke i operativno-tehničke poslove neophodne za efikasno poslovanje Komisije.

U skladu sa Zakonom, Komisija vodi sljedeće registre:

- registar emitenata hartija od vrijednosti;
- registar datih i poništenih odobrenja za javnu ponudu hartija od vrijednosti;
- registar odbijenih zahtjeva za davanje odobrenja za javnu ponudu hartija od vrijednosti;
- registar datih, suspendovanih i oduzetih dozvola za rad;
- registar odbijenih zahtjeva za davanje dozvole za rad;
- registar fizičkih lica koja profesionalno obavljaju poslove sa hartijama od vrijednosti;
- druge registre i evidencije

Komisija kao regulator na tržištu kapitala

Ključni ciljevi Komisije u oblasti regulacije na tržištu kapitala su:

- zaštita investitora,
- obezbjeđivanje poštenog, efikasnog i transparentnog tržišta hartija od vrijednosti, i
- smanjenje sistemskog rizika.

Ova tri cilja su blisko povezani. Mnogi od zahtjeva koji pomažu u osiguravanju pravičnosti, efikasnosti i transparentnosti tržišta takođe obezbjeđuju i zaštitu investitora i pomažu u smanjenju sistemskog rizika. Slično tome, mnoge od mjera koje smanjuju sistemski rizik obezbjeđuju i zaštitu investitorima.

a) Zaštita investitora

Principi regulative koji se odnose na zaštitu investitora na tržištu kapitala upućuju na to da investitori treba da budu zaštićeni od konfuznih i manipulativnih postupaka i radnji, uključujući insajder trgovinu, ili obavljanje trgovine od strane posrednika prije klijenata, kao i od nepravilnog korišćenja sredstava klijenata.

Kao ključna komponenta regulative koja doprinosi zaštiti investitora Komisija je ustanovila praksu objavljivanja podataka o emitentima i njihovim hartijama, računovodstvenim standardima i standardima revizije koji su korišćeni prilikom sačinjavanja i objavljivanja podataka. Potpuno objavljivanje informacija koje su od materijalnog značaja za odluke investitora jeste najbitnije sredstvo za osiguravanje zaštite investitora. Investitori su, stoga, sposobniji da procijene potencijalne rizike i prinose svojih investicija i, na taj način zaštite sopstvene interese.

Komisija obezbjeđuje da su uslovi za početni ili stalni kapital učesnika na tržištu koncipirani tako da se postigne okruženje u kome privredno društvo koje obavlja poslovanje hartijama od vrijednosti može da odgovori zahtjevima svojih klijenata i da ne nanese gubitke klijentima, naročito ako prestane sa radom. Regulatorna postavlja standarde obavljanja poslovanja, kojima se postiže da se učesnici na tržištu odnose prema investitorima pravično i pod jednakim uslovima.

Investitori na crngorskom tržištu kapitala su posebno osjetljivi na malverzacije od strane tržišnih posrednika, ali mogućnosti za investitora da preduzimaju bilo kakve akcije mogu biti ograničene. Kada dođe do prekršaja zakona, investitori su zaštićeni kroz snažnu primjenu tog zakona, a treba da imaju pristup i drugim mehanizmima zaštite, kao što je sud ili ustanovljena arbitraža.

b) Osiguravanje pravičnosti, efikasnosti i transparentnosti tržišta

Uspostavljanje standarda trgovanja na berzi i standarda o načinu obavljanja poslova učesnika na tržištu kapitala, pomaže u pravcu obezbjeđivanja pravičnosti tržišta. Pravičnost tržišta je tijesno povezana sa zaštitom investitora i, posebno, sa prevencijom od nekorektnih postupaka u trgovanju hartijama od vrijednosti. Struktura tržišta nije da favorizuje pojedine učesnike toga tržišta u odnosu na druge. Regulatorna je više usmjerena na obezbjeđivanje slobodnog pristupa investitora tržištu, informacijama o tržištu ili cijenama.

Takođe, regulatorna Komisije unaprijeđuje efikasnost tržišta, jer je na efikasnom tržištu distribucija relevantnih informacija blagovremena i utiče na procese formiranja cijena.

Transparentnost se definiše kao nivo do kog informacije o trgovini (uključujući i informacije prije trgovanja, kao i one poslije trgovanja) postaju dostupne javnosti. Informacije prije trgovanja odnose se na bitne događaje u vezi sa poslovanjem ili statusom emitenta čijim hartijama se trguje, dok se informacije poslije trgovanja odnose na cijene i obim svih pojedinačnih transakcija koje su stvarno zaključene. Obezbjeđuje se najviši nivo transparentnosti, odnosno dostupnosti podataka na tržištu.

c) Smanjenje sistemskog rizika

Iako se od regulatornih organa ne može očekivati eliminisanje rizika od finansijskog neuspjeha tržišnih posrednika, regulativa Komisije teži smanjenju rizika od neuspjeha. To se prvenstveno ostvaruje zahtjevima za uspostavljanjem odgovarajuće dublje kontrole kod tržišnih posrednika i zahtjevima za održavanjem adekvatne kapitalne strukture tržišnih posrednika.

Donošenje odluka i preuzimanje rizika je od esencijalnog značaja za aktivno tržište kapitala. Regulativom bi trebalo da se unaprijedi i omogući efikasno upravljanje rizikom. Takođe, pitanje smanjenja sistemskog rizika nije vezano samo za domaći pravni okvir, već na njega, kada se posluje na međunarodnom tržištu, utiču i propisi drugih zemalja.

U cilju podizanja nivoa efikasnosti tržišta kapitala Komisija promovira i razvija principe razvijenih finansijskih sistema, kroz dobru i međunarodno usklađenu regulativu, raznovrsne finansijske instrumente, dobru povezanost između učesnika, kao i veću efikasnost u mobilizaciji i alokaciji finansijskih resursa. Razvijenost navedenih faktora predstavlja bitan preduslov za optimalno korišćenje finansijskih resursa, ravnomjeran ekonomski razvoj zemlje i realizaciju bitnih ekonomskih funkcija razvijene tržišne privrede.

Komisija naročitu pažnju posvećuje efikasnom regulisanju finansijskog tržišta u cilju održavanja konkurencije među učesnicima i zaštite investitora od prevara i zloupotreba. Ovakva regulatorna funkcija Komisije nije usmjerena na stvaranje uticaja na djelovanje tržišnog mehanizma, već naprotiv cilj regulacije je da finansijsko tržište učini efikasnijim, odnosno da dosljednom regulativom utiče na smanjenje sistemskog rizika.

U svijetlu integracionih procesa Crne Gore Evropskoj Uniji, Komisija naročito promovira principe sadržane u EU Direktivama.

Izradom nedostajuće zakonske i podzakonske regulative kao i njihovim usklađivanjima Komisija obezbjeđuje bolje uslove za funkcionisanje i razvoj tržišta kapitala u Crnoj Gori. U tom pravcu Komisija u kontinuitetu prati efekte primjene zakonskih i podzakonskih propisa i sagleda mogućnost za njihovu izmjenu ukoliko isti ne odgovaraju praksi i standardima.

U cilju sveobuhvatne analize postojećeg stanja definišu se specifične oblasti regulative, koje mogu biti predmet nastanka rizika.

a. Specifični ciljevi

- i. Odobravanje, odnosno evidentiranja emisija hartija od vrijednosti;
- ii. Poslovi vezani za korporativne aktivnosti;

Komisija je kao regulator na tržištu kapitala zadužena da daje odobrenja emitentima za javnu emisiju hartija od vrijednosti, odnosno verifikovanje uslova i pojedinosti predloženog načina njihovog emitovanja, kao i vršenje registracije emisija hartija od vrijednosti. Komisija nastoji da efikasno obavlja nadzor nad vršenjem javnih ponuda hartija od vrijednosti, u vezi sa čim

postoje striktni zahtjevi vezani za formu i sadržaj prospekta.

Komisija takođe vodi redovnu evidenciju i o promjeni statusa glasačkih prava na skupštinama akcionara. Pored toga, Komisija vodi i evidenciju i o promjeni broja akcija po osnovu dijeljenja akcija u cilju povećanja ili smanjenja broja akcija pri emisiji, pri čemu ovaj postupak ne može umanjiti prava akcionara čije su akcije prošle kroz podjelu.

b. Specifični ciljevi

- i. Nadzor, kontrola i preduzimanje mjera prema učesnicima na tržištu kapitala;
- ii. Saradnja sa državnim organima;

Komisija stalno unaprjeđuje nadzor i kontrolu nad emitentima i posrednicima na tržištu kapitala u Crnoj Gori u cilju efikasnije zaštite investitora i preduzima mjere prema svim učesnicima zbog kršenja zakona i podzakonskih akata. U tom smislu, nastoji da obezbijedi da tržišni posrednici tretiraju investitore na pravičan i jednak način, u skladu sa standardima, zakonom i podzakonskim aktima. U tom pravcu, Komisija, ukoliko je to potrebno, obezbjeđuje i stručnu pomoć učesnicima na tržištu kapitala kako bi se unaprijedila cjelokupna investiciona kultura na tržištu.

Komisija unaprjeđuje i saradnju sa nadležnim državnim organima i inostranim organima nadležnim za nadzor poslovanja sa hartijama od vrijednosti kroz razmjenu informacija i podataka.

c. Specifični ciljevi

- i. Javne kampanje u vezi sa edukacijom javnosti u vezi sa funkcionisanjem tržišta hartija od vrijednosti;
- ii. Organizovanje kurseva i seminara o tržištu kapitala i
- iii. Obuka za brokere, dilere i investicione menadžere.

Komisija nastoji da organizuje veliki broj javnih kampanja i okruglih stolova u cilju edukacije javnosti u vezi sa funkcionisanjem tržišta kapitala. Sve ove aktivnosti su usmjerene na obezbjeđenje povjerenja javnosti u tržište kapitala, koje je smanjeno usljed efekata globalne finansijske krize.

Komisija je u prethodnom periodu organizovala više obuka za edukaciju brokera, dilera, investicionih menadžera investicionih fondova i investicionih menadžera penzionih fondova, u kojima je licencirano više stotina polaznika koji su osposobljeni za rad kod finansijskih posrednika. Time je u Crnoj Gori stvorena kritična masa znanja koja je spremna da podrži dalji razvoj tržišta kapitala. Komisija će nastaviti svoje aktivnosti organizovanjem škola, obuka, seminara i kurseva, a sve u cilju promovisanja znanja kao ključnog faktora uspjeha na tržištu kapitala.

d. Specifični ciljevi

- i. Saradnja sa srodnim regionalnim organizacijama kao i drugim učesnicima na tržištu hartija od vrijednosti;
- ii. Promocija rezultata Komisije i drugih učesnika u vezi sa razvojem tržišta kapitala.

Komisija u svom radu promoviše standarde i principe Međunarodne organizacije Komisija za hartije od vrijednosti (IOSCO), ali i dobru praksu i iskustva sličnih regionalnih i međunarodnih tijela. U tom cilju obezbjeđuje se razmjena znanja i iskustva kroz potpisivanje sporazuma o saradnji sa srodnim organizacijama.

Razvoj tržišta kapitala zahtijeva kontinuirane napore usmjerene na podizanje nivoa znanja investicione javnosti, poboljšanja investicione klime i investicione kulture kao i poštovanje jasnih pravila i procedura na tržištu kapitala. Komisija nastoji da promoviše značaj podizanja nivoa svijesti o negativnim posljedicama nezakonitih ili netransparentnih radnji na tržištu kapitala i o njihovom negativnom uticaju na cjelokupnu ekonomiju Crne Gore.

Komisija promoviše i značaj politike finansijskog izvještavanja koja treba da omogući ravnopravan tretman svih potencijalnih korisnika informacija. Kako bi bila uspješna u tom poslu, Komisija kontinuirano obavještava javnost putem svoje internet stranice o rezultatima aktivnosti na razvoju i unaprjeđenju tržišta kapitala, ali i kroz druge kanale komunikacije.

e. Specifični ciljevi

- i. Razvoj i primjena strateškog menadžment procesa i definisanje i implementacija ključnih radnih procesa vezanih za nadležnosti Komisije;
- ii. Izrada strateških dokumenata primjenom razvijenih i dokumentovanih procesa;
- iii. Uspostavljanje, sprovođenje i razvoj procesa i procedura vezanih za opšte i zajedničke poslove i funkcije podrške;

Komisija u cilju poboljšanja efikasnosti rada sprovodi unaprjeđenje strateškog menadžmenta i organizacione efikasnosti kroz definisanje ključnih poslovnih procesa, izrade dokumenata za strateško upravljanje i efektivno podizanje organizacionih performansi. Komisija nastoji da formalizuje postojeće i uspostavlja nove procese i procedure rada, te unaprijedi organizaciono i funkcionalno ispunjavanje zadataka u okviru svojih nadležnosti.

Do sada formalizovani procesi i interne procedure pokazuju da su zaposleni u Komisiji usvojili ekspertiska znanja, te ih konkretno primjenili tokom izvršavanja svojih zadataka, što predstavlja dobru osnovu za buduće planiranje aktivnosti i unaprjeđenja postojećih i izrade dodatnih internih procedura i pravila. Takođe, akcenat će biti i na uspostavljanju evidencije o mogućim rizicima u poslovanju, odgovornosti kao i monitoringu postignutih rezultata. U postupku unaprjeđenja strateškog menadžmenta Komisija nastoji da uspostavi organizacione tehnike i praksu, koja se izvodi iz načina na koji rukovodstvo vodi određenu aktivnost, program i projekat i prenese je na cjelokupan proces upravljanja.

Komisija insistira da sve ključne procedure budu dokumentovane kako bi se osiguralo da su svi zaposleni koji učestvuju u procesu svjesni svojih odgovornosti i obaveza i upućeni kako da izvršavaju svoje zadatke. Instrukcije, procedure i uputstva moraju biti jasna i dostupna svima koji ih traže a iz njih se mora vidjeti na koga se odnose. Interna uputstva će biti redovno pregledana, kao i procedure koje mogu biti unaprjeđene ili zastarjele. Po pravilu, uputstva uključuju opise ko treba da izvrši određen zadatak, zajedno sa opisom svih dokumenata i kompjuterskih programa koji se koriste. Svaki dokument je kontrolisan sa različitih nivoa tako da postoji adekvatan trag o proceduralnim promjenama, odnosno preduzetim radnjama.

Tekuće aktivnosti Komisije

- Komisija je pripremila Nacrt Zakona o tržištu kapitala kojim se u naše zakonodavstvo prenosi EU regulativa iz ove oblasti, definišu pitanja: emisije hartija od vrijednosti, sekundarno trgovanje, poslovanje licenciranja učesnika na tržištu, berze, centralnog registra, objavljivanje finansijskih podataka, zabrana prevarnih, manipulativnih i drugih nedozvoljenih radnji, nadležnosti Komisije za hartije od vrijednosti.
- U skladu sa Generalnim planom kontrola, Komisija redovno vrši neposredne i posredne kontrole lica i društava kojima izdaje dozvolu za obavljanje poslova sa hartijama od vrijednosti.
- U okviru redovnih aktivnosti u svakoj kontroli Komisija ispituje funkcionalnu, upravljačku, vlasničku i krvnu povezanost klijenata koji učestvuju u transakcijama, kako bi spriječila eventualni sukob interesa, preduzela zakonom utvrđene mjere ili obavijestila nadležne organe. Posebne kontrole se vrše i kod transakcija u kojima ista fizička i pravna lica naizmjenično trguju istim hartijama od vrijednosti.
- Komisija vrši efikasnu kontrolu nedozvoljenog trgovanja akcijama na osnovu povjerljivih informacija i zloupotreba u vidu „poslovanja sa samim sobom“
- Obzirom da su izmjenama i dopunama Krivičnog Zakonika, insajder trgovanje i manipulacije na tržištu definisane kao krivična djela, Komisija, nakon izvršenih kontrola obavještava nadležne organe u slučaju postojanja elemenata sumnji koji ukazuju na vršenje ovih krivičnih djela.
- Komisija nastavlja praćenje realizacije Plana integriteta koji predstavlja skup mjera pravne i faktičke prirode kojima se sprječavaju i otklanjaju mogući i stvarni rizici koji mogu uticati na zakonito, efikasno, ekonomično, efektivno i profesionalno funkcionisanje Komisije i pogodovati nastanku i razvoju korupcije i ostalih zloupotreba;
- Realizuje Plan obuke zaposlenih kojim je uspostavljen trajan sistem stručnog osposobljavanja i usavršavanja zaposlenih u cilju sticanja novih znanja i vještina neophodnih za lični i profesionalni razvoj i predstavlja ključni uslov za razvoj ljudskih potencijala, a time i povećanje rezultata i kvaliteta rada;

- U okviru poslovnih procesa usvojen je određen broj podzakonskih akata i odluka koje omogućavaju da Komisija ispunjava svoje zakonske nadležnosti u djelu sprovođenja Zakona o investicionim fondovima, povećava transparentnost, eliminiše sukob nadležnosti, ubrzava procedure, štedi vrijeme i povećava efikasnost svog poslovanja.
- U skladu s realizacijom preuzetih obaveza u okviru EU projekta „Podrška implementaciji antikorupcijske strategije i akcionog plana“ Komisija je realizovala i uspostavila automatsku razmjenu podataka sa Agencijom za antikorupciju.
- Komisija organizovuje obuke za edukaciju i licenciranje brokera, dilera i investicionih menadžera investicionih fondova i investicionih menadžera penzionih fondova.
- Komisija takođe objezbeđuje organizovanje ovlašćenja i odgovornosti među različitim funkcijama kako bi se što adekvatnije vezale poslovne aktivnosti sa organizacionim ciljevima. Ona delegirala ovlašćenja i odgovornosti na nivou čitave organizacije. Sa povećanim delegiranjem ovlašćenja i odgovornosti obezbijedio se i kvalifikovan i stalni nadzor, kao i praćenje rezultata. Nadzor na nivou organizacije doprinosi da svi zaposleni budu svjesni svojih dužnosti i odgovornosti, kao i njihovom znanju do koje mjere su odgovorni za sprovođenje aktivnosti.
- Komisija je usvojila niz dokumenata koje doprinose formalizovanju procedura i izvršavanju poslova iz djelokruga svakog sektora.
- Članovi Komisije redovno održavaju otvorenu komunikaciju sa svim zaposlenima, na stručnom i profesionalnom nivou, na način što se dnevno održavaju radni sastanci i obuke uz rad koje doprinose formiranju zdravog radnog ambijenta u Komisiji.
- Komisija promovise značaj nezavisne revizije, i postojanja odgovarajućih sistema kontrole, sistema za upravljanje rizikom, finansijsku i operativnu kontrolu na način što je:
 - usvojila Finansijske iskaze i primjenila računovodstvene politike u procjeni, priznavanju i prezentovanju bilansnih pozicija, po preporukama nezavisnog revizora;
 - preduzela mjere u cilju racionalizacije troškova u skladu sa preporukama i zaključcima Vlade i Skupštine.
- Komisija je preduzela brojne aktivnosti koje su za rezultat imale uticaj na kreiranje stimulativnog poslovnog ambijenta u pogledu lakoće poslovanja.
- Promovisanje najboljih praksi korporativnog upravljanja predstavlja redovnu aktivnost Komisije.
- Komisija raspolaže tehničkom opremom koja joj omogućava da kvalitetno obavlja svakodnevne aktivnosti iz svoje nadležnosti. Programi koje posjeduje omogućavaju nadzor i praćenje stanja na berzi u realnom vremenu i pristup bazi podataka Montenegroberze. Softverski modul za kontrolu rada dobrovoljnih penzionih fondova omogućava visok stepen automatizacije poslovnih funkcija. Čuvanje dokumentacije se vrši u okviru „dokument menadžment sistema“.

- Komisija posjeduje elektronsku bazu mjera koja je interna baza i koja omogućava zaposlenima da unose podatke o licima prema kojima je izrečena mjera od strane Komisije kao i koja je mjera izrečena.

Planirane aktivnosti Komisije

- Nastavak usaglašavanja propisa sa propisima EU u skladu sa unutrašnjim potrebama, procesom EU integracija i Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju;
- Učešće u aktivnostima vezanim za usvajanje Zakona o tržištu kapitala i izrada podzakonskih akata vezanih za implementaciju ovog Zakona;
- Unaprjeđenje korporativnog upravljanja putem jačanja prava akcionara;
- Nastavak unaprjeđenja transparentnosti finansijskog izvještavanja putem kontrole dostavljanja finansijskih izvještaja emitenata hartija od vrijednosti i njihovog objavljivanja na internet stranicama Komisije;
- Unaprjeđenje finansijske pismenosti usmjerene na popularizaciju finansijskih znanja i otklanjanje nedostataka u razumijevanju osnovnih načela dobrog finansijskog odlučivanja;
- Sprovođenje kontrola u skladu sa Generalnim planom kontrola čiji je cilj unaprjeđenje finansijske discipline;
- Nastavak implementacije podzakonskih akata Zakona o investicionim fondovima;
- Nastavak aktivnosti na emisiji državnih obveznica na domaćem tržištu kapitala. Činjenica da je tražnja za ovim hartijama od vrijednosti u dužem periodu veća od ponude daje jasan je signal da ovom pitanju treba posvetiti dužnu pažnju.
- Nastavak aktivnosti na uvođenju podsticajnih mjera za ulaganja u Dobrovoljne penzione fondove u cilju oživljavanja ovog dijela tržišta kapitala.

U skladu sa navedenim ciljevima, nadležnostima, aktivnostima kao i planiranim poslovima koje obavlja Komisija, odnosno zaposleni, **definisana je kvalitetna kadrovska politika, principi i mehanizmi za obezbjeđivanje kao i praćenje svih procesa u Komisiji i oblasti koju ona reguliše**, pa je ocjenjeno da su **sljedeći poslovi i procesi podložni nastanku eventualnog rizika:**

- poslovi regulative tržišta kapitala;
- poslovi nadzora i kontrole u poslovanju sa hartijama od vrijednosti;
- poslovi vezani za korporativne aktivnosti emitenata hartija od vrijednosti i poslovi odobravanja, odnosno evidentiranja emisija hartija od vrijednosti;

- davanje mišljenja i stavova o pravnim pitanjima funkcionisanja tržišta kapitala;
- studijsko - analitički poslovi koji se odnose na razvoj tržišta;
- obrazovanje kadrova za rad na tržištu kapitala;
- opšti poslovi;
- računovodstveno-finansijski poslovi, kao i
- poslovi za odnose sa javnošću.

Prepoznati rizici se dijele na više grupa procesa i operacija i u zavisnosti od utvrđenih prioriteta za narednu godinu, vrši se odabir onih koji mogu imati najznačajniji uticaj na rad Komisije i zato će naći svoje mjesto u Registru rizika Komisije za 2016. godinu.

2. ORGANIZACIONA ŠEMA KOMISIJE ZA HARTIJE OD VRIJEDNOSTI

III. FAZA

PLAN MJERA ZA PODIZANJE NIVOA INTEGRITETA

Plan integriteta Komisije za hartije od vrijednosti, kao skup mjera pravne i faktičke prirode kojima se sprječavaju i otklanjaju mogući i potencijalni rizici za zakonito, efikasno, ekonomično, efektivno i profesionalno funkcionisanje Komisije u 2016. godini identifikovao je više rizičnih oblasti, procesa i poslova u kojima će se analizirati mjere koje se već primjenjuju i predložiti one mjere koje stvaraju uslove i daju efekte u prepoznavanju i efikasnom otklanjanju rizika. **Temelji se** na identifikaciji mogućih rizičnih procesa i radnih mjesta u Komisiji, uz krajnju konkretizaciju mjera za potpuno ostvarenje principa integriteta i izradu kvalitetnog **Registra rizika**.

Cilj donošenja Plana je jačanje integriteta institucije u oblastima na kojima Komisija vrši svoje nadležnosti regulatora u skladu sa Zakonom. Jačanje integriteta Komisije dovodi do smanjenja rizika da se nadležnosti obavljaju suprotno svrsi zbog koje je ona osnovana, što doprinosi poboljšanju kvaliteta rada institucije i povećanju povjerenja javnosti u oblast koju ona reguliše.

Planom integriteta se na sistematski način uvodi mehanizam donošenja propisa i procedura kojima je cilj kreiranje efikasnog i pravičnog sistema tržišta kapitala koji funkcioniše u skladu sa etičko i profesionalno prihvatljivim postupcima i koji eliminiše korupciju i druge nepravilnosti.

Obzirom na to da je Komisija tokom 2015. godine preduzimala moguće mjere za oklanjanje rizika iz **Plana integriteta za 2015. godinu** koji su se odnosili na: unapređenje regulative i nadzora tržišta kapitala i ubrzane aktivnosti u međunarodnoj integraciji i harmonizaciji, usklađivanje i implementaciju regulatornog okvira (Zakona o tržištu kapitala i Zakon o preuzimanju akcionarskih društava), unaprjeđenje aktivnosti u oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma u Komisiji i na tržištu kapitala u skladu sa novim zakonom i smjernicama, formiranje centralizovane baze podataka o imovini lica koja se drži u hartijama od vrijednosti kod kastodi banaka za potrebe međuinstitucionalne saradnje u zemlji, **to je odlučeno da se u 2016. godini:**

- nastavi sa intenzivnim praćenjem rizika u ovim oblastima,
- definišu nove oblasti koje će biti analizirane sa aspekta rizika i obrađene u Planu integriteta za 2016. godinu.

Vodeći računa o potrebi kontinuiranog održavanja i podizanja nivoa integriteta, za 2016 godinu **pored 4 obavezne oblasti definisane Pravilima za izradu i sprovođenje Plana integriteta, kao prioritet određeno je i sljedećih pet oblasti, i to:**

1. **Unaprjeđenje i implementacija regulatornog okvira (Zakon o tržištu kapitala)**
 2. **Aktivnosti na usklađivanju sa direktivama Evropske Unije i međunarodnoj harmonizaciji**
 3. **Unaprjeđenje oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma u Komisiji i na tržištu kapitala i usklađivanje regulative sa preporukama Moneyval-a sadržanim u izvještaju o evaluaciji**
 4. **Održavanje informatičke i dokumentacione baze za efektivno ostvarenje saradnje sa Agencijom za antikorupciju**
 5. **Jačanje administrativnog kapaciteta Komisije za vođenje upravnog postupka**
1. **Unaprjeđenje i implementacija regulatornog okvira (Zakon o tržištu kapitala)** predstavlja usaglašavanje domaće legislative sa odgovarajućom međunarodnom regulativom i direktivama EU. Novi regulatorni pristup treba da riješi da zakonodavni i institucionalni okvir bude u skladu sa odgovarajućom regulativom EU iz ove oblasti. Novim regulatornim okvirom se postiže i visok stepen usaglašenosti sa IOSCO principima. On će imati pozitivan uticaj ne samo na tržište kapitala

i sve njegove učesnike, već i na poslovanje realnog sektora i na privredu u cjelini. U tom smislu, on predstavlja značajan doprinos za razvoj i poboljšanje korporativnog upravljanja. Predložena rješenja će omogućiti izdavaocima hartija od vrijednosti i investitorima da imaju jasna saznanja o stanju, uslovima i načinu funkcionisanja određenih segmenata na tržištu kapitala, kao i da mogu na osnovu prikupljenih informacija donijeti odgovarajuću odluku u vezi sa izdavanjem hartija od vrijednosti ili investiranjem u određene hartije od vrijednosti. Adekvatnim propisivanjem obaveza koje se odnose na finansijsko izvještavanje i javno objavljivanje propisanih informacija, kao i efikasnim sprječavanjem i sankcionisanjem zloupotreba na tržištu, poboljšaće se finansijska disciplina učesnika na tržištu i omogućiti bolja zaštita interesa domaćih i stranih investitora.

2. Aktivnosti na usklađivanju sa direktivama Evropske Unije i međunarodnoj harmonizaciji obuhvataju aktivnosti Komisije sa ciljem:

- a) ujednačavanja prakse i standarda sa pravnom tekovinom Evropske Unije i ispunjavanju obaveza u okviru pregovaračkih oblasti (sloboda kretanja kapitala, privredno pravo, finansijske usluge, ekonomska i monetarna unija) Pododbora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku i Odbora za unutrašnje tržište i konkurenciju.
- b) **unaprjeđenja saradnje i nadzora na tržištu kapitala.** Ova aktivnost podrazumijeva: izvršavanje obaveza Komisije kao redovnog člana Međunarodne organizacije Komisija za hartije od vrijednosti (IOSCO) i potpisnika Multilateralnog memoranduma o međusobnom razumjevanju (A lista); zadovoljavanje kriterijuma Komiteta eksperata za procjenjivanje mjera za suzbijanje pranja novca i finansiranja terorizma, insistiranje na dosljednom sprovođenju obaveza iz IPA programa, nastavak saradnje sa Evropskim nadležnim organom za hartije od vrijednosti i tržišta (ESMA) i promovisanje najboljih praksi korporativnog upravljanja.
- c) **formiranja zajedničke matrice za automatsko prikupljanje i razmjenu podataka.** Ova aktivnost podrazumijeva formiranje informatičke matrice za automatsko prikupljanje i razmjenu podataka, posebno investicionih fondova i obuku zaposlenih po metodologiji za razmjenu podataka;
- d) **analize mogućnosti za ujednačavanje tretmana različitih finansijskih proizvoda.** Ova aktivnost podrazumijeva analizu najbolje prakse iz EU i razvijenih tržišta kapitala i predlaganje izmjena regulative radi ujednačavanja tretmana različitih investicionih usluga i instrumenata na finansijskom tržištu.
- e) **ujednačavanja edukacije i licenciranje učesnika na tržištu radi podsticanja za poslovanje na regionalnom tržištu.** Ova aktivnost podrazumijeva učesšće zaposlenih u zajedničkoj obuci u regulatornim tijelima i ujednačavanje edukacije i licenciranje učesnika na tržištu radi međusobnog prepoznavanja licenci i omogućavanja poslovanja na širem regionalnom tržištu.

3. Unaprjeđenje oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma u Komisiji i na tržištu kapitala i usklađivanje regulative sa preporukama Moneyval-a sadržanim u izvještaju o evaluaciji. U skladu sa članom 94 Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma Komisija je jedan od nadzornih organa za sprovođenje ovog Zakona. Komisija će, u cilju kontinuiranog nadzora nad sprovođenjem ovog Zakona propisati obavezu učesnicima na tržištu kapitala da, u okviru izvještaja o poslovanju, dostavljaju podatke koji se odnose na izvještavanje o radnjama povodom sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma i donijeti Generalni plan kontrola za 2017. godinu, shodno kome će vršiti neposredne kontrole učesnika na tržištu. Pored kontinuiranog nadzora nad sprovođenjem Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, Komisija će obavljati i „kontrole po prijavi“, od obveznika nad kojima Komisija vrši nadzor, ili od građana i pravnih lica. Kroz praćenje dnevnih transakcija na Montenegroberzi, Komisija će obavještavati upravu o mogućim neuobičajenim transakcijama U skladu sa Memorandumom o saradnji i razmjeni podataka u oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma, Komisija će razmjenjivati informacije sa potpisnicima memoranduma i pridržavati se

drugih obaveza utvrđenih memorandumom. Komisija će u saradnji sa Upravom za kadrove organizovati obuke za sve obveznike na tržištu kapitala, kao i za zaposlene u Komisiji, na razne teme iz oblasti Sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma na tržištu kapitala.

Usklađivanje regulative sa preporukama iz izvještaja o IV rundi evaluacije sistema sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma podrazumjevaju aktivnosti Komisije koje uključuju podnošenje inicijativa za izmjene i dopune Zakona o investicionim fondovima i Zakona o dobrovoljnim penzionim fondovima u okviru kojih treba obezbijediti adekvatnije prepoznavanje i praćenje klijenata, efikasnije podnošenje izvještaja o sumnjivim transakcijama, unaprjeđenje kaznene politike i ovlašćenja nadzornih organa kao i jačanje međunarodne saradnje.

4. **Održavanje informatičke i dokumentacione baze za efektivno ostvarenje saradnje sa Agencijom za antikorupciju.** U skladu sa zaključcima Vlade Crne Gore kojim se Komisija zadužuje da nastavi sa realizacijom aktivnosti potrebnih za umrežavanje svojih baza podataka sa postojećom bazom podataka Agencije za antikorupciju, Komisija će još više unaprijediti centralizovanu bazu podataka koja bi na jednom mjestu objedinjavala realizovane naloge javnih funkcionera. Problem koji se rješava se odnosi na nemogućnost brzog uvida u vlasničku strukturu zbirnog kastodi računa, i postojanje mogućnosti „skrivanja“ stvarnih vlasnika, jer se u evidencijama CDA pojavljuje samo naziv upravljača računa tj. kastodi banke. Aktivnosti Komisije će dalje biti usmjerene na objedinjavanje baze kastodija sa bazom podataka CDA koja se odnosi na funkcionere i članove njihovih porodica, što ima za cilj formiranje jedinstvene baze iz koje bi se koristili podaci i na taj način, sa većim kvalitetom i ažurnošću obavještavao nadležni organ za sprječavanje sukoba interesa.

5. **Jačanje administrativnog kapaciteta Komisije za vođenje Upravnog postupka.** U skladu sa principom vladavine prava i načelima dobre uprave koji su zajednički za zemlje članice EU, Skupština Crne Gore je usvojila novi Zakon o Upravnom postupku koji ima za cilj: usklađivanje sa pravnom tekovinom Evropske Unije, pojednostavljenje i ubrzanje upravne procedure, smanjenje troškova postupka za sve učesnike u postupku, modernizaciju procesnih mehanizama ZUP-a, stvaranje uslova i otvorenost prema korišćenju modernih informaciono komunikacionih tehnologija (tzv. euprava), djelotvornija zaštita javnog interesa i pojedinačnih interesa građana i pravnih lica u upravnim stvarima. U cilju što adekvatnije primjenje novog Zakona o upravnom postupku nameće se neophodnost Komisije za jačanje svog administrativnog kapaciteta u smislu imenovanja lica za vođenje upravnog postupka, usklađivanje sa odredbama novog zakona i kontinuiranu obuku do i nakon stupanja na snagu ovog Zakona.

Komisija će u predstojećem periodu takođe voditi računa da etičke vrijednosti i integritet predstavljaju ključne elemente koji doprinose dobrom kontrolnom okruženju u Komisiji. Zaposleni će biti obavezni da poštuju etičke vrijednosti pri donošenju svih odluka, a članovi Komisije će podsticati etičke vrijednosti kroz: posvećenost, pravednost, priznavanje i poštovanje zakona i poslovnih politika; davanje primjera kroz svoje ponašanje; posvećenost što boljim rezultatima; poštovanje prava zaposlenih i profesionalnih standarda.

Sa povećanim delegiranjem ovlašćenja i odgovornosti, **postoji potreba i da se obezbijedi kvalifikovan i stalni nadzor, kao i praćenje rezultata.** Nadzor na nivou organizacije u smislu monitoringa Plana integriteta doprinosi da se svi zaposleni pridržavaju svojih dužnosti i odgovornosti, kao i da znaju do koje mjere su odgovorni za aktivnosti. Osoba odgovorna za praćenje i sprovođenje predloženih mjera i utvrđivanje napretka u odnosu na primjenu predloženih mjera će pratiti i mjeriti kvalitet ostvarenog rezultata i o tome upoznati Komisiju.

Za radna mjesta koja su posebno izložena riziku (npr. izloženost konfliktu interesa, pristup gotovini i informacijama, posebna ovlašćenja) potrebno je sprovesti adekvatne kontrolne mjere kako bi se na njima postupalo u skladu sa ličnim i profesionalnim integritetom i uz veliku odgovornost za poštovanje etičkih standarda.

4. METODOLOGIJA PROCJENE INTENZITETA RIZIKA

LEGENDA TERMINA I SIMBOLA

Intenzitet rizika dobija se množenjem vjerovatnoće i posljedice, upotrebom matrice rizika „vjerovatnoća(1-10) x posljedica(1-10)“ koja je prikazana na slici ispod.

POS LJEDICA	ozbiljna	10									
		9									
		8									
	umjerena	7									
		6									
		5									
		4									
	mala	3									
		2									
		1									
Intenzitet rizika (posljedica x vjerovatnoća)											
		niska			srednja			visoka			
		VJEROVATNOĆA									

Ukupna procjena rizika od korupcije i drugih oblika narušavanja integriteta

- /V Rizik visok intenziteta – Korupcija ili drugi oblici narušavanja integriteta su već prisutni u ovom procesu ili je vrlo vjerovatno da će se pojaviti
- /S Rizik srednjeg intenziteta – Pojava korupcije ili drugih oblika narušavanja integriteta u ovom procesu je moguća, ali se mjerama kontrole upravlja tim rizikom
- /N Rizik niskog intenziteta – Mala je vjerovatnoća da će se pojaviti korupcija ili drugi oblici narušavanja integriteta u ovom procesu, zbog postojećih mjera kontrole

Ocjena rizika:

Ocjene su od 1 do 100, tako da ocjene od 1-15 predstavljaju »najmanju vjerovatnoću« pojave korupcije ili drugih oblika narušavanja integriteta sa »veoma malom« posljedicom (**rizik niskog intenziteta**), ocjene od 16-48 predstavljaju »srednju vjerovatnoću« pojave korupcije ili drugih oblika narušavanja integriteta sa »umjerenom« posljedicom (**rizik srednjeg intenziteta**) dok ocjene od 49-

100 znači »skoro izvjesnu« pojavu korupcije ili drugih oblika narušavanja integriteta sa »veoma velikom« posljedicom (**rizik visokog intenziteta**).

Status rizika od prethodne provjere

- ↔ Bez promjena
- ↑ Povećan rizik
- ↓ Smanjen rizik

Datum provjere:

Provjeru izvršio:

mr Sead Osmanović

*Legenda:

**Legenda:

procjena rizika	nizak	srednji	visok
	1-15	16-48	49-100

Napredak stanja od prethodne provjere	bez promjena	povećan rizik	smanjen rizik
	↔	↑	↓

5. OBRAZAC PLANA INTEGRITETA

REGISTAR RIZIKA			PROCJENA I MJERENJE RIZIKA					REAGOVANJE NA RIZIK			PREGLED I IZVEŠTAVANJE O RIZICIMA	
Oblasti rizika	Radna mjesta	Osnovni rizici	Postojeće mjere kontrole	Preostali rizici (rezidualni)	Vjer.	Posljedice	Procjena	Predložene mjere za smanjenje/otklanjanje rizika	Odgovorna osoba	Rok	St.	Kratak opis i ocjena realizacije mjere
1. Rukovođenje i upravljanje	Predsjednik, zamjenik predsjednika, članovi Komisije i svi zaposleni	Narušavanje integriteta Komisije Gubitak povjerenja građana u rad Komisije za hartije od vrijednosti	Interna akta Komisije; Zakoni i podzakonska akta	Neadekvatno sprovođenje nadzora i kontrole nad radom sektora Negativna ocjena javnog mnjenja i gubitak povjerenja javnosti u rad institucije zbog nedovoljne transparentnosti i informisanja javnosti o radu institucije	3	7	21	Redovno izvještavanje o sprovedenim kontrolama Praćenje realizacije preporuka za unapređenje rada	Predsjednik, zamjenik predsjednika i članovi Komisije	Kontinuirano		
	Predsjednik, zamjenik predsjednika i članovi Komisije	Neadekvatno strateško planiranje	Zakoni i podzakonska akta; Podjela radnih zadataka;	Odstupanja u sprovođenju strategije razvoja institucije, programa i planova rada; Nedovoljna i nekoordinisana saradnja između sektora;	3	9	27	Redovno u toku godine izvještavati o sprovođenju strateških dokumenata, planova i programa Napraviti model za procjenu učinkovitosti i uspješnosti organizacije Razmotriti preporuke relevantnih subjekata koje se odnose na razvoj institucije Unaprijediti stručnost zaposlenih u Komisiji	Predsjednik, zamjenik predsjednika i članovi Komisije	Kontinuirano		
	Sekretar	Sukob interesa	Zakoni i podzakonska akta; Interna akta institucije; Podjela radnih	Nedovoljno jasna podjela i razgraničenja sistema kontrole i vršenja ovlašćenja zbog velike koncentracije zadataka na	4	7	32	Adekvatno raspoređivanje zadataka u radnim mjestima u organizacionim jedinicama	Sekretar	31.12.2016		

			zadataka	samo jednoj osobi;								
2. Kadrovska politika, etično i profesionalno ponašanje zaposlenih	Predsjednik, zamjenik predsjednika i članovi Komisije	Primanje nedozvoljenih poklona ili druge nedozvoljene koristi	Zakon o sprječavanju korupcije Etički kodeks Komisije	Primanje poklona (javnih funkcionera) suprotno odredbama Zakona o sprječavanju korupcije Nepoštovanje zakonske obaveze evidentiranja primljenih poklona i njihove vrijednosti Nedostavljanje Agenciji za sprječavanje korupcije izvoda iz evidencije poklona Neblagovremeno i nepotpuno dostavljanje izvještaja o imovini i prihodima javnih funkcionera	3	5	21	Odrediti lice koje je zaduženo za evidenciju poklona javnih funkcionera Vršiti redovnu kontrolu evidencije o primljenim poklonima Dostaviti Agenciji za sprječavanje korupcije izvod iz evidencije poklona na propisanom obrascu, do kraja marta tekuće godine za prethodnu godinu Redovno dostavljati izvještaje o imovini i prihodima javnih funkcionera	Rukovodilac institucije, odgovorno lice zaduženo za evidenciju poklona Javni funkcioneri zaposleni u instituciji	Kontunuirano Kontinuirano		
	Svi zaposleni	Primanje nedozvoljenih poklona ili druge nedozvoljene koristi	Zakoni i podzakonska akta Etički kodeks Komisije	Primanje poklona suprotno odredbama zakona Nedovoljna informisanost zaposlenih o obavezi prijavljivanja poklona	5	7	35	Donijeti i objaviti obavještenje kojim će se svi zaposleni upoznati o obavezi prijavljivanja svih poklona a neposredni rukovodioci obavezati da ažurno vode evidenciju o primljenim poklonima i izvještavaju nadležnu službu Donijeti interno uputstvo o vođenju evidencije primljenih poklona zaposlenih	Predsjednik, Komisija	31.6.2016.		
	Svi zaposleni	Neprijavljivanje korupcije i drugih nezakonitih radnji	Obuke i seminari, Etički kodeks	Nedovoljan razvijen nivo svijesti zaposlenih za prijavljivanje korupcije i drugih nezakonitih radnji	2	7	14	Edukacija zaposlenih o mehanizmima prijavljivanja korupcije i drugih nezakonitih radnji	Predsjednik, zamjenik predsjednika i članovi	Kontinuirano		

				unutar institucije				unutar institucije	Komisije			
	<p>Predsjednik, zamjenik predsjednika i članovi Komisije</p> <p>Odgovorno lice za prijem i postupanje po prijavi zviždača</p> <p>Svi zaposleni</p>	<p>Neprijavlivanje korupcije i drugih nezakonitih radnji</p> <p>Ugrožavanje službenog lica kod otkrivanja i prijavljivanja sumnje na korupciju i druge povrede integriteta</p> <p>Ugrožavanje zaštite podataka</p>	<p>Zakon o sprječavanju korupcije</p> <p>Zakon o zaštiti tajnih podataka</p> <p>Zakon o zaštiti diskriminacije na radnom mjestu</p>	<p>Neadekvatno postupanje po prijavama zviždača</p> <p>Narušavanje zaštite identiteta i prava zviždača</p>	3	8	24	<p>Donijeti interno uputstvo za evidenciju prijava korupcije unutar institucije i postupanje po prijavama, kao i zaštitu identiteta lica koje je podnijelo prijavu</p> <p>Obezbijediti zaštitu zviždača od svih oblika diskriminacije i ograničenja i uskraćivanja prava zviždača</p> <p>Obavještavati zviždače o mjerama koje su preduzete po njihovoj prijavi</p> <p>Postupati po preporukama Agencije za sprječavanje korupcije (u slučajevima kad Agencija sprovodi postupak po prijavi), i izvještavati Agenciju o preduzetim radnjama</p>	<p>Predsjednik, zamjenik predsjednika i članovi Komisije</p>	<p>31.9.2016.</p> <p>31.9.2016.</p> <p>Kontinuirano</p> <p>Kontinuirano</p> <p>Kontinuirano</p>		
	<p>Predsjednik, zamjenik predsjednika i članovi Komisije</p> <p>Svi zaposleni</p>	<p>Nesavjestan i nestručan rad i neblagovremeno i neažurno obavljanje povjerenih poslova</p>	<p>Interna akta institucije; Zakoni i podzakonska akta</p>	<p>Određen broj službenika nema dovoljno znanja da u oblasti direktiva EU iz oblasti tržišta kapitala</p>	3	8	24	<p>Naložiti svim rukovodiocima organizacionih jedinica da obezbjede puno sprovođenje obaveze o opštem i posebnom programu obuka za sve zaposlene</p>	<p>Predsjednik, zamjenik predsjednika i članovi Komisije</p>	<p>01.12.2016</p>		
	<p>Predsjednik, zamjenik predsjednika i članovi Komisije Svi zaposleni</p>	<p>Sukob interesa</p>	<p>Etički kodeks; Zakoni i podzakonska akta</p>	<p>Mogućnost nastanka sukoba interesa prilikom donošenja odluka i sprovođenja zakonskih procedura</p>	3	9	27	<p>Donijeti interno uputstvo za kontrolu i evidenciju postojanja sukoba interesa i periodična kontrola zahtjeva za izuzeće</p>	<p>Predsjednik Komisije</p>	<p>01.11.2016</p>		
	<p>Predsjednik, zamjenik predsjednika i članovi Komisije</p>	<p>Narušavanje principa transparentnosti</p>	<p>Etički kodeks; Mogućnost ulaganja žalbe; Obuke i seminari na temu integriteta; Pojačan službeni i stručni</p>	<p>Ne postoje jasni kriterijumi za objektivnu ocjenu rada i nagrađivanja službenika</p>	6	6	36	<p>Povećanje transparentnosti prilikom ocjenjivanja i nagrađivanja službenika na način što će se rezultati ocjenjivanja</p>	<p>Predsjednik, zamjenik predsjednika i članovi Komisije</p>	<p>Kontinuirano</p>		

	Svi zaposeni		nadzor									
3. Planiranje i upravljanje finansijama	Predsjednik, zamjenik predsjednika i članovi Komisije	Nemogućnost naplate potraživanja	Zakon o izvršenju i obezbjeđenju	Teška finansijska situacija učesnika na tržištu kapitala je uslovlila poteškoće u izmirivanju finansijskih obaveza prema Komisiji	5	10	50	Korišćenje svih zakonskom propisanih mehanizama u cilju naplate potraživanja Komsije, podnijeti zakonske tužbe i blokade	Služba finansija	Kontinuirano		
4. Čuvanje i bezbjednost podataka i dokumenata	Rukovodilac institucije, Rukovodilac IT službe	Curenje informacija; Iskorišćenje javne funkcije ili službenog položaja; Ugrožavanje zaštite podataka	Interna akta institucije; Pojačan službeni i stručni nadzor	Nedovoljna IT bezbjednost podataka kao i njihovo korišćenje za privatne svrhe	3	7	21	Unaprijediti i obezbjediti punu implementaciju IT sistema po principu Data Menagement za elektronsku bazu podataka – dokumenata u posjedu institucije Obezbjediti kontinuirani stručni nadzor nad podacima Obučiti zaposlene o bezbjednom rukovanju podacima u elektronskoj formi	Predsjednik Komisije Sektor za razvoj i saradnju	01.06.2016		

Posebne oblasti rizika

Oblasti rizika	Radna mjesta	Osnovni rizici	Postojeće mjere kontrole	Preostali rizici (rezidualni)	Vjer.	Posljedice	Procjena	Predložene mjere za smanjenje/otklanjanje rizika	Odgovorna osoba	Rok	St.	Kratak opis i ocjena realizacije mjere
5. Usklađivanje i implementacija regulatornog okvira (Zakon o trzistu kapitala)	Predsjednik Komisije Zamjenik Predsjednika Komisije Članovi Komisije	Neusvojen Zakon o tržištu kapitala, usaglašen sa najnovim direktivama Evropske Unije	Postojeći opšti i interni propisi Analize unutar institucije Eksterne primjedbe i prigovori učesnika na tržištu kapitala	Nemogućnost priprema plana za izmjenu normativnog okvira Nemogućnot periodične evaluacije implementiranih rješenja	5	5	25	Pripremiti podzakonske akte za sprovođenje Zakona o tržištu kapitala Uskladiti nadzor poslovanja učesnika na tržištu kapitala u skladu sa odredbama novog Zakona	Članovi Komisije Svi sektori	Nakon usvajanja zakona od strane skupštine kontinuirano		

	Svi zaposleni u Komisiji						<p>Implementirati zakonske odredbe koje će omogućiti Komisiji, da pokrene postupak procesuiranja fizičkih ili pravnih lica radi zaštite interesa investitora, i drugih lica za koje utvrdi da im je povrijeđeno pravo ili na pravu zasnovan interes, a u vezi sa poslovima sa finansijskim instrumentima ili pravima vezanim za vlasništvo finansijskih instrumenata</p> <p>Obezbjediti kvalitet kontrola koji omogućavaju pouzdanu utvrđivanje elemenata bića krivičnih djela zloupreba povlašćenih informacija i manipulacija na tržištu kapitala i drugih finansijskih instrumenata</p> <p>Uspostaviti efikasnu saradnju sa organima istrage i gonjenja</p>	<p>Članovi Komisije</p> <p>Članovi Komisije</p> <p>Članovi Komisije</p>	<p>Zavisno od inicijative</p> <p>Kontinuirano</p> <p>Kontinuir</p>	
--	--------------------------	--	--	--	--	--	--	---	--	--

							Otkloniti potencijalni konflikt interesa u pružanju usluga kod učesnika na tržištu	Sektor tržišta Sektor fondova	ano Kontinuirano	
							Poboljšati investicioni ambijent za pristup malih i srednjih preduzeća tržištu kapitala	Predsjednik Komisije i članovi Komisije i svi zaposeni	Kontinuirano	
							Unaprijediti metodologiju prikupljanja dokaza u cilju procesuiranja insajd trgovanja i manipulacija na tržištu	Svi sektori	kontinuirano	
							Kontinuirano unaprjeđivati funkciju nadzora i prilagoditi je strategijama baziranim na "korisniku usluga"	Predsjednik Komisije , Zamjenik predsjednika Komisije i članovi Komisije	Kontinuirano	

6. Aktivnosti na usaglašavanju sa direktivama Evropske Unije i međunarodnoj harmonizaciji	Predsjednik Komisije	Neusklađenost regulative	Zakon o tržištu kapitala	Nesankcionisanje tržišnih manipulacija	6	6	36	Usaglašavanja propisa sa propisima EU učestvovanjem u okviru pregovaračkih grupa, Pododbora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku i Odbora za unutrašnje tržište i konkurenciju	Svi sektori	Kontinuirano		
	Zamjenik predsjednika Komisije		Podzakonska akta	Nepostojanje Informatička matrica za prikupljanje i razmjenu podataka				Aktivnosti na međunarodnoj integraciji i harmonizaciji sa potpisnicama IOSCO Memoranduma o međusobnom razumjevanju i razmjeni informaciji	Predsjednik Komisije	Kontinuirano		
	Rukovodioci Sektora Komisije		Pravila, uputstva, odluke a mišljenje	Nemogućnost izjednačavanja različitih finansijskih proizvoda				Aktivna saradnja sa OECD-om, Delegacijom Evropske Komisije u Crnoj Gori (IPA), Evropskim nadležnim organom za hartije od vrijednosti	Predsjednik, zamjenik predsjednika i članovi Komisije	Kontinuirano		
	Svi zaposleni			Neujednačena edukacija i licenciranje učesnika na tržištu na regionalnom tržištu				Aktivno učestvovanje u Savjetu za finansijsku stabilnosti	Predsjednik Komisije	Kontinuirano		
									Učestvovanje na stručnim i naučnim skupovima na temu	Svi		

								tržišta kapitala	zaposleni	kontinuirano		
								Ujednačiti regulativu da bi se omogućilo automatsko prikupljanje i razmjena informacija sa regulatorima zemalja regiona	Predsjednik Komisije i članovi Komisije	Kontinuirano		
								Obučavati zaposlene u Komisiji o metodologiji za prikupljanje podataka i vršenju nadzora	Svi zaposleni	Kontinuirano		
								Kontinuirano unaprjeđivati kriterijume i modele edukacije i licenciranja učesnika na tržištu i pružaoca finansijskih usluga radi prepoznavanja licenci i omogućavanja poslovanja na širem regionalnom tržištu	Predsjednik Komisije, zamjenik predsjednika Komisije i članovi Komisije	Kontinuirano		
7. Unaprjeđenje oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranje terorizma u Komisiji i na tržištu kapitala i usklađivanje sa preporukama Moneyval-a sadržanim o izvještaju u evluaciju	Predsjednik Komisije Rukovodioci Sektora Komisije	Preporuke Moneyval-a Saradnja Komisije i Uprave za spriječavanje	Zakon o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma Smjernice	Poteškoće u Razmjeni podataka Neidentifikovanje sumnjivih i neuobičajenih transakcija	5	5	25	Otklanjanje nedostataka konstatovanih u izvještaju Moneyval-a IV runde evaluacije sistema sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma (Inicijativa za izmjene i dopune Zakona o	Sektor fondova	April 2016.		

	Svi zaposleni	pranja novca i finansiranja terorizma	Komisije u cilju sprječavanja pranje novca i finansiranja terorizma	<p>Problemi za identifikovanjem ovlašćenih lica kod učesnika na tržištu</p> <p>Nemogućnost utvđivanja porijekla novčanih sredstava</p> <p>Trasakcije politički esponiranih lica</p>				<p>investicionim fondovima i Zakona o dobrovoljnim penzinim fondovima)</p> <p>Usaglašavanje podzakonskih akata u skladu sa Izmjenama i dopunama Zakona o investicionim fondovima i Zakona o dobrovoljnim penzinim fondovima</p> <p>Učestvovanje u operativnom timu , Biroa za operativnu kordinaciju, Vijeća za nacionalnu bezbjednost</p> <p>Obuka učesnika na tržištu kapitala sa odbredbama Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma i njihovim obavezama</p> <p>Kontinuirano obavještavanja i razmjena podataka sa Upravom za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma</p>	<p>Sektor fondova</p> <p>Sektor Fondova</p> <p>Članovi Komisije</p> <p>Sektor za tržište i Sektor fondova</p>	<p>Po usvajanju zakona</p> <p>Kontinuirano</p> <p>Kontinuirano</p> <p>Kontinuirano</p>	
--	---------------	---------------------------------------	---	---	--	--	--	---	---	--	--

								Vršenje redovnih kontrola učesnika na tržištu u oblasti pranja novca i finansiranja terorizma i kontrole po prijavi (sumnjive i neuobičajne transakcije)	Sektor za tržište i Sektor fondova	kontinuirano	
7. Održavanje informatičke I dokumentacione baze za efektivno ostvarenje saradnje sa Agencijom za antikorupciju	<p>Predsjednik Komisije</p> <p>Rukovodioci Sektora Komisije</p> <p>Sektor za razvoj i saradnju</p>	Neblagovremeno st u dostavljanju podataka Agenciji za sprječavanje korupcije	<p>Zakon o sprječavanju korupcije</p> <p>Podzakonska akta</p>	<p>Poteškoće u Razmjeni podataka</p> <p>Neblagovremeno pribavljanje podataka od kastodi banaka</p> <p>Nepostojanje softvera kako bi se na automatizovanoj osnovi dostavili podaci Agenciji za antikorupciju</p>	3	5	15	<p>Održavanje tehničkog rješenja centralizovane baze podataka o vlasničkim pozicijama javnih funkcionera</p> <p>Utvrđiti akt sa definisanim detaljima saradnje za realizaciju sporazuma sa Agencijom za antikorupciju i dostaviti podatke Agenciji za antikorupciju i drugim instiucijama u zemlji</p>	<p>Sektor za razvoj i saradnju</p> <p>Predsjednik Komisije, zamjenik predsjednika Komisije i članovi Komisije</p>	<p>kontinuirano</p> <p>Usklađen sa sporazumom</p>	

7. Jačanje administrativnog kapaciteta Komisije u vođenju Upravnog postupka	Predsjednik Komisije	Neusklađenost za odredbama novog Zakona o upravnom postupku	Zakon o upravnom postupku	Mogućnost gubitka sudskih sporova za neadekvano sporvedenog upravnog postupka	5	6	30	Imenovanje lica koji će u ime Komisije voditi Upravni postupak pred nadležnim organima	Sektor za razvoj i saradnju	Do dana početka primjene Zakona
	Rukovodioci Sektora Komisije							Učestvovanje u obukama Uprave za kadrove u djelu koji se odnosi odredbe novog Zakona o upravnom postupku	Sektor tržišta	kontinuirano
	Sekretar Komisije							Implementiranje zakonskih odredbi propisanim novim Zakonom o upravnom postupku	Sektor tržišta	kontinuirano
	Svi zaposleni									

6. ODLUKA O USVAJANJU I STUPANJU NA SNAGU PLANA INTEGRITETA

Crna Gora

Komisija za hartije od vrijednosti

Broj: 01/1-430/3-16

Podgorica 31.03. 2016. godine

Na osnovu člana 71 stav 1 Zakona o sprječavanju korupcije ("Sl. list Crne Gore", br. 53/14), Komisijaza hartije od vrijednosti na 198. sjednici od 31.03.2016. godine, donosi

ODLUKU

- 1) Usvaja se i stupa na snagu Plan integriteta Komisije za hartije od vrijednosti.
- 2) Zadužuje se menadžer integriteta da najmanje jednom godišnje podnese pisani izvještaj o realizaciji mjera iz plana integriteta.
- 3) Zadužuju se svi zaposleni u organu vlasti da na zahtjev menadžera integriteta dostave sve potrebne informacije i dokumenta, neophodna za efikasno sprovođenje plana integriteta.

Obrazloženje

Zakonom o sprječavanju korupcije ("Sl. list Crne Gore", br. 53/14) uvedena je obaveza donošenja planova integriteta za sve organe vlasti, u skladu sa Pravilima za izradu i sprovođenje plana integriteta, koja donosi Agencija za sprječavanje korupcije. S tim u vezi, Rješenjem br. 01/1-430/2-16 formirana je radna grupa za pripremu i izradu plana integriteta, koja je u kontinuitetu radila od 17.03.do 31.03.2016. godine i koja je pripremila i Komisiji dostavila na odobravanje i usvajanje prijedlog Plana integriteta, i koji je u cijelosti prihvaćen.

Na osnovu izloženog riješeno je kao u dispozitivu ove odluke.

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

PRAVNA POUKA: Protiv ove odluke može se izjaviti žalba nadležnoj Komisiji za žalbe u roku od 8 dana od dana objave iste.

PREDSJEDNIK KOMISIJE
dr. Zoran Đikanović

